
Toplu Şiirler

Hasan Hakkı Erdoğan

FELÇLİ ANANIN TELEFONDA SÖYLEDİKLERİ

İyi ki hastalandım yavrum
İyi ki hastalandım
Hastalandım da
Yavrularımı gördüm
Sesini duydum oğlum.
Ömrüm ömrüm
Evimin direği
Gözlerimin ferî
Dokuz ay
Yirmi dört senelik sancım
Kıvancım
Kardeşim
Babam
Bacım
İyi dinle
Beni ne babanın zulmü
Ne asker potini
Ne de kadınlığım öldürdü
Sol yanımı
Sol yanımı ölem
Hasretiniz çürüttü.

1983

GULA SOR

Bilmem nasıl başlamalı
Ne demeli,
Nasıl etmeli Gula sor
Dün gece yoldaydım
Arka koltukta kırk numarada dimdik
Uyuyamadım.
Akıp giden arabanın seyrine uyan düşlerimi
Anlatmak istiyorum sana
Geleceğin düşü ne kadar güzel
Ve ne kadar engin.
Düşlerim daldan dala konan
Durmadan kıpırdayan
Bir serçenin canlılığını, kıvraklığını
Ve hareketlerindeki karmaşıklığı andırıyor.
Ama bu "düşler" hayal değil
Olacak ve olması gerekenin
Beynime yansımaysdı.
Bazen en barbar gericiliğin
Zulmün ve acının
Özgürlük türkülerini engelleyemediği
Munzur'un, Torosların doruklarındaydım.
Mavzerler çatılı, ateşler yakılı
İçimdeki ateşle, doğanın dondurucu soğuğu
Birbirine karşı savaşıyor.
Nöbetteki yoldaş da
İnceden inceye bir türkü tutturmuş:
"De lori lori, berxamı lori"

Bir iç geçiriyorum derinden
Nedendir bilmem
302 Mercedesin artan hızına
Uyuyor düşlerim.
Eteklerde bir baskındayım bazen
Elimde dünya gericiliğine kan kusturan
Halkların silahı!
Kendimi yivle set arasında dönen,
Döne döne düşmanın ciğerini dağlayan
KIZIL kurşunda hissediyorum.
Toroslardan geçiyoruz
İNCE MEMED'i düşünüyorum
Kel Abdi'yi,
Memed'in gün batmadan
Anavarzaları tutan kanatlı atını
Hatçe'ye olan aşkını...
Sen geliyorsun aklıma, seni düşünüyorum

Gula Sor.
Gül yanağı, bal dudağı, zülûf saçını
Minicik yüreğini düşünüyorum.
Ve bildiğin tek Kürtçe cümle geliyor aklıma
“Ez buka Kurmancanım...”
İçin için gülüyorum
Uyumuşum çok kısa süre

Şimdi buradayım
Anandan aldım haberi
Yakalamışlar seni.
İçim buruk, yüreğim çok daha katı.
Üzülmedim diyemem, üzuldüm ama
“Yanıp yıkılmadım”
Unutma birbirimize verdiğimiz “bahtı”
Bilmem biliyor musun?
“Düşman zindanlarda yenilmez diye
düşünme hiç bir zaman,
Hatırla
İbrahim'i, Mehmet Zeki'yi, Orhan'ı
Daha sımsıcak, kurumadı bile
“Cihan'ımızın” kanı
Ve haykır sancağımızdaki kızıl şiarı
Haykır açıktan olmasa bile içten içe
“Gerillalar ölmez, yaşasın mücadelemiz”
Sana diyeceğim şu ki:
Sen olmasan da olur.
Ama olmanı istiyorum GULA SOR...

8 Mart 1982

SOKAKLAR

İçim uzağımdakilere özlemle dolu
Yoruldum, eve döndüm
Anladım sokakların boşluğunu.

Kasım 1983

ŞİİR

Şiir
Patladı, patlayacak
Bir tomurcuktur içimde.

Ekim1983

BİR GECEDE

Kimisinin bir gecede ağarır saçları
Benim
Ağarmadı saçlarım
Sarardı parmaklarım
Bir gecede ihtiyarladım.

1983

BU BAHAR TOROS

Toros'un doruklarında kar
Eteklerinde bahar
Yüreği gümbür gümbür
Yüreği alaz alaz
Yanar.
Gene efkâr basmış
İnce Memed'i arar.

1983

NASIL OLDU

Dostluklar yıkıldı
Aşklar bitti
Onur ayaklar altında
Depreşir sancıyla
Kabullenmek gerek
Dün olumlu olan
Bugün olumsuzlaşabilir
Uğruna öldüğün sevgili
Öldürmeye çalışır seni
Öldürdüğü
Kurtarmaya çalıştığı kendisi.
Birer birer yitirdik güvendiklerimizi
Her seferinde dağlandı yüreklerimiz
Yediremedik
Çocuklar gibi ağladık
Kavrasak bile nedenini.
En soylu direnişler yaşandı
Diz boyu ihanet içinde
En güzeli yeşerdi aşkların
Yıkıntılar arasında
Muştusu yarının
Şenlendik çocuklar gibi.
Nasıl oldu demeyin
Her şey
Zaman, mekân içinde.

20 Aralık 1983

NEDİR PARTİZAN

Partizan
Ne bir sır
Ne bir gizemdir
Bir bilseniz kardeşler
Ölesiye güzeldir.
Bir sevdadır O
Kalbimizin derinliklerinde
Hemi de
Öyle bir sevda ki
Yedi başlı devlerin
Beylerin bankerlerin
İğrenç işkencecilerin
Kalbimizin derinliklerinden sökemediği
Bir kara sevda
Umuttur O
Yarınımızı süsleyen
Güçlü ve eğilmez
Kaya gibi dimdik
Kan
Barut
Ve ateş ortasında açan bir çiçek
Yediveren bir güldür O
Dağların doruklarında yanan
Tek bir ateştir.
Güneştir O
Bizi ısıtan
Zalimi yakıp kavuran
Silahtır
Düşmanı canevinden vuran
Işıktır yolumuzu aydınlatan
Partizan

Bedrettin'in düşüncesi
Koroğlu'nun savaççılığı
Pir Sultan'ın kararlılığı
Kawa'nın sabırdır.
Ferhat'ın aşkıdır
Dağları delen
Ahmet'immin kurşunu
Zeki'mmin ödüdür
Hem ölü
Hem diridir O
Bedeninde kızıl güller taşıyan
Ölürken bile yaşayan
Kıvılcımdır

Bozkırı tutuşturan
Bakmayın Şimdi
Boynunun büküldüğüne Onun
Ne bir Eylül fırtınası
Ne bir kara kış
Ne de bir bahar dolusu
Solduramaz onu
Çünkü
Habire sulanıyor O
Őah damarlarımızdan akan
Őarıl Őarıl kanlarla
Onu görmek mi istiyorsunuz?
Göge bakın
Çakan ŐimŐektir
Sayamayacağımız yıldızdır O
Suya bakın
Yüzen balıktır

Bil cümle hayattır O
Göremediniz mi?
Kendinize bakın
Sizsiniz
Halktır O

ÜÇ YOLDAŞA MEKTUP

Sevgili yoldaşlar
Sizler
Yarınımızı kurtarmak için bizlerin
Darağacında can vereceksiniz
Bir şafak vakti
Belki.
Uzun söz söylemeye gerek yok.
Size diyeceğim şu ki;
Ölüme giderken
"Gelin gibi"
Yüreğinizde Parti,
Dilinizde güzel bir şarkı
"Gürül gürül bitmeyen"
Beyninizde
Sonsuz bir yaşama azmi OLSUN.
Gözlerinizin ferisi
Daha parlak
Adımlarınız daha sağlam,
Dişleriniz perk,
Başınız dik
Sloganlarınız daha kavgacı olsun.
Şunu bilin ki
0 gece
Yalnız olmayacaksınız.
Sizinle birlikte yürürken
Haykıracağız: "YAŞASIN PARTİ"

25 Aralık 1982

XELLO'NUN BİYOGRAFİSİ

I

Menderes'in tahttan düşüp
Gürsel Paşa'nın tahta geçtiğinden
Bir yıl sonra gelir dünyaya
Zaliminden bir ağası
Bolcana kan davası olan
Bir köyünde Diyarbekir'in.
Oğlan oldu diye sevinir babası
İlk defa
Herkesin yanında
Öper anasını
Ne aşiret reisine
Ne de aile büyüğüne danışmaz
Ben koyacağım oğlumun adını der
Ve Halil İbrahim koyar adını babası
Ama anası
Kardeşleri
Arkadaşları
Hep Xello diye çağırırlar onu
Sonradan mektebe gittiğinde öğrenir Bir de İBO'sunun olduğunu Sonunda Xello'sunun.

II

Her çocuk gibi o da
Ağlayarak gelmiştir dünyaya
Sonra gülmesini öğrenir
Ardından "nan nan" demesini
Sırasıyla yürümesini
Kuzu gütmesini
Anası tarlada ekin biçerken
Ardından başak toplamasını öğrenir
Çift sürmesini öğrenemez
Hayal meyal hatırlar
Babasının 7.65 Browningini uzatıp
Beyaz giysiler içerisindeki hayalet adama,
Yedi kurşun sıktığını namus uğruna.

III

Göç ederler bu sebep üzere
Diyarbekir kalesinin dibinde köhne bir eve
Bu kadar insanı bir arada
Kaçağa giderken mayın tarlasında can veren

Şexmus'un mezarında görmüştür ilk defa
Bir de
Diyarbakir çarşısında lastik almaya indiğinde babasıyla
Şaşar kalır
Sonradan
Burada her gün Şehmus mu ölüyor diye
Sorar anasına.

IV

Okula başladığı yıl
Ayakkabı boyacılığına da başlar
İşten vakit buldu mu
Doğru kaleye koşar
Çocuklarla körebe oynamaya
Kendisiyle alay etmelerine aldirmeden.
Okumayı yazmayı
Biraz geç söker ya
Söker sonunda
İlk söktüğü fiş
Baba bana bal al olur
Evde tekrarlayıp durur
Herkes güler kendisine
O bir ninni söyler gibi
Devam eder
Baba bana bal al baba bana bal al
Anası,
Bir lokma ekmeğın daha
Girmesi için eve
Fazla kazanmasını ister
O da düşünür taşınır
Ve büyük bir karar verip
Çareyi
Askeriyeye demir çalmaya giden
Çocukların arasına katılmakta bulur
Ve bu işi yaparken kendisini
Hep Şehmus'a benzetir.
Bir seferinde
Tam tel örgüyü aşır
Malı kurtarıırken
Yapışır ensesine
Jandarmanın kocaman eli
Basar tokadı jandarma
Basar tokadı bakmadan gözünün yaşına.
Xello
Tekmeyi kıcına yiyip
Menzili aştığında

Döner
Ve sadece
Ana avrat küfreder.
O gece yatağa girdiğinde
Başlar düşünmeye
Benim adım neden Şehmus değil diye.

V

Bir akşamüzeri
Babası dayar kamyonu
Köhne evin önüne
Anlar Xello
Her şeyin farkındadır artık
Çocuk değildir
On üçünde mi
On beşinde mi
İnce
Uzun
Omuzları çökük
Kolları ta dizlerine kadar uzanan
Hafiften kabadayı
Üstelik sigara da içen
Bir delikanlıdır
Anlar babasının milyonluk bir şehirde
Ekmek aramaya karar verdiğini
Ve kendisini
Bilmediği
Yepyeni bir hayatın beklediğini.

VI

İlk önceleri
Şehir kızlarının kot pantolonlar içerisindeki
Tombul kıçlarına takılır gözleri
Utanır
Sıkılır
Ve kısa sürede anlar
"Onlardan kendisine hayır gelmeyeceğini"
Ayakkabı boyacılığını delikanlılığına yediremez
İnşaata başlar büyükleri gibi
Çalışır saatlerce
Ve kendisine hedef beller
"Usta" olacağım der.

VII

Derme çatma iskeleler üzerinde
Sıva yaparken
Lüks banyolarda fayans döşerken
İnci gibi yarattığıyla
Sahip olduğu arasındaki
Çelişkiyi düşünür sürekli
Öfkelenir
Bağırır
Çağırır
Ve düşünceleri
İçerisinden çıkılmaz bir hal alır
Ta ki,
Öğleyin kahvede
Yorgunluk çayını yudumlarken tanıştığı
Çerkez ile dost oluncaya kadar.

VIII

Düşüncelerinde bir berraklaşma başlar
Anlatır Çerkez
Anlatır geceler boyu
Dinler Xello
Sorduğu kısacık sorular dışında
Sabırla.
"Emperyalizm" der Çerkez
"Feodalizm, sınıflar, artı değer"
Neymişiz biz meğer der Xello
"Devrim" der zordur
Bir inşaatı yapmaktan daha zor
Emek ister
Kararlı bir birlik
Kızıl bir ordu
Önder bir parti ister.
"Parti" der
"Bir inşaatın yapımını yöneten
Mekanizmaya benzer.
Kimisi temel kazar
Harç karar
Duvar örer
Sıva yapar
Fayans döşer kimisi
Karmaşıktır biraz işler"
Peki nerede bu parti diye
Sorar Xello
"Her yerde
Fakat hiçbir yerde"
Pek bir şey anlamaz bundan önceleri.

IX

Xello partiyi tanır
Ve onun önderliğindeki ordunun
Bir savaşçısı olur
Ve günlerden bir gün
Babasının namus uğruna
Hayalet adama doğrulttuğu silahını
Bir yoldaşını zindandan kurtarmak için
Kendisine acımadan tokadı basan
Jandarmaya doğrultur.

X

Sonra döner
Bir "hiç" olarak ayrıldığı Diyarbekir'e.
Yürür geceler boyu
Urfa'ya, Siverek uzanır.
Anlatır durur
Bal akar ağzından konuşurken
"Devrim" der
"Zordur, çift sürmekten,
Güneşin altında,
Harran ovasında
Orak biçmekten"

XI

Ve hain bir gecede
Siverek'te
Uykudayken dağ taş
Uykudayken cümle alem
Orak ve saban
Lanet olasıca kör bir kurşun
Yırtarak gecenin karanlığını
Saplanır umut dolu yüreğine
Xello şaşkın biçare
Gözleri dolu dolu
Gider ölüme
Yaşamının baharında
Daha on dokuzunda.
Sitemi
Ölümün serseriliğine.

XII

Senin ciğerini dağlayan kurşunun
Tetięini çeken eli
Kırmak istiyorum
Ama bu düşman eli değil ki
İşte bu var ya Xello
Kahrediyor beni.

XIII

Çok uzaklardan
Uzun fistanlı
Başı sarıklı
Bir Kürt kadınının
Feryadı böler geceyi
“Ben öleydim oęul, oęul
Ben öleydim...”

YÜRÜMEK GÜZELDİR

Yürümek
Ne güzeldir ne güzel
Esintili bir gecede
Pırıl pırıl bir ayın altında
Çelik bir halat gibi kopmaz
Peş peşe dizili
Yoldaşlarla yürümek.
Omzumuzda filinta
Göğsümüzde çaprazlama fişeklik
Bir bahar seli gibi coşkun
Bayırdan aşağılara
Taaa aşağılara akmak
Ne güzeldir.

Yürümek
Ne güzeldir ne güzel
Yağmurlu bir gecede
Vıcık vıcık olmuş toprağa basarak
Ellerimiz kenetli
Kan ter içinde
Sırılsıklam yürümek
Ve şafak sökerken
Ve yağmur dinerken
Filintalarımız kucağımızda
Bir kayanın başına tüneyerek "Ji tütüne 'Muş'e"
Tütün sarıp tellendirmek
Ne güzeldir.
Hani
Bir de eşkıya türküsü tutturmak
Hiç fena olmaz.